annoꝝ tp̄s reſtaurationis
irl'm aduenisſe. h' etiā addi
to ne incrudelitatē pp̄li vel
lēt imitari. de q̄ de⁹ ꝑ eum
dixit. Pp̄ls h' dic. Nōduꝫ
venit tp̄s vt edificet dom⁹
dei. Uiā āt q̄ textu h⁹ ꝓphe
tie ꝯtinent reuſionē pp̄li.
edificationē tēpli renouati
onē ciuitatꝭ obſuātiam ſa
cerdotalē ⁊ interitū regno
rū gētiū exteraꝝ ſignificāt

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Aggeus feſtin⁹ ⁊ let⁹
q̄ ſemiauit i lacri-
mis vt i gaudio me
teret. deſtructū tēplū reedi
ficacat. deū q̄ p̄tereꝫ iduc lo
quētē. Adhuc vnū modicū
ē ⁊ ego ꝯmouebo celū ⁊ ter
rā mare ⁊ aridā ⁊ mouebo
oēs gētes ⁊ veiet deſidera
tus cunctis gentibus.

Explicit argumentū.

Incipit agge⁹ ꝓpheta .I.

In āno ſc'do da
rij reg' i menſe
ſexto i die vna
mēſis factū eſt
vbū dn̄i i mān aggei ꝓphe
ad zorobabel filiū ſalathi-
el ducē iuda ⁊ ad ieſū filiū
ioſedech ſacerdotē magnū
dicēs. Hec ait dn̄s exerci-
tuū dicēs. Pp̄lus iſte di-
cit. Nondum venit temp⁹
domus domini edificande.
Et factum eſt verbum do-
mini in manu aggei ꝓphe-
te dicens. Nūquid tp̄us
vobis eſt vt habitetis in do
mib' laqueatis. ⁊ domus
iſta deſerta. Et nunc hec
dicit dominus exercituū.
Ponite corda veſtra ſup

Legitur enim in chronicis q̄ cyrus multis regnis impugna
tis ⁊ principib' ſupatis. ſcythas bello ipetebat. tomyris
regina ſchytarū diſſimulato dolore filij ſui quē iā cyr⁹ in
bello trūcauerat. doloſe ꝯuiuiū ꝑparauit. vbi temulentū cū
ducētis militib' pſaꝝ enecauit. caput vo cyri amputari at
q̄ in vtre hūano ſan-
guine plenū ꝓijci iuſ-
ſit. nō muliebriter in
crepitās. Satiare in
quit ſanguine quē ſi-

s Ac regnāte (ſiſti.
dario. filio hiſtaſpis. d'
q̄. i. Eſdre. v. ⁊ vi.

t Qui memorato. ſ.
cyro ſucceſſit. lꝫ plꝛes
fuerint intermedij. ſ.
cābiſes. ſiue artaxer
ſes. ⁊ ermeides ⁊ fra-
ter ermeidis. quē er-
meideis mortēs ſibi
ſubſtituit. ſicut ſcribi
tur in hiſtorijs.

v Ut idē eſdras re-
fert. i. Eſdr. iij. g. ⁊ uij

x Qua rōne. i. q̄ cā.

y Deterrit⁹ pp̄lus
iſrl'. vel deterius ſm a
liā lrām vn̄ ipeditus
fuit vn̄ credebat non
dū aduenisſe tp̄s ree-
dificatiōis. vn̄ aggei
.i. pp̄lus iſte dic. Nō
dū venit tp̄s domus
dn̄i edificande.

z Propter qḋ in ſe-
cūdo anno ⁊c. h' no-
tat euent⁹ ſiue actus
miſſionis. Tangit er
go tp̄s miſſiōis cū dr̄. In ſc'do anno regni memorati da-
rij filij hyſtaſpis. qui miſſus ſcꝫ agge⁹ ꝓp'ā ⁊ a q̄. q꞉ a do
ad quē. q꞉ ad zorobabel ⁊c. illud hr̄ i principio aggei vbi
dr̄. in anno ſc'do darij regis pſaꝝ in mēſe. vi. in die vna
mēſis factū eſt vbū dn̄i in manu aggei ꝓphe ad zoroba-
bel filiū ſalathiel ducē iuda ⁊c. a Ut credāt. hic tan
gitur ad qḋ ſit miſſus ⁊ ſunt duo. primū ē admonitō de
credulitate ꝯpletiōis nūeri annoꝝ repatiōis irl'm. ſcd'm
ē diſſuaſio imitatiōis pp̄li nō credētis ibi. b Doceri
am addito. lr̄a plana ē c Uia āt q̄ i textu. hic tāgit̄ ma
teria ꝓphetie. c Reuerſionē pp̄li. hoc nō dicit. quia
aliquid tāgatur de reuerſione popl'i. actuali. ſꝫ q꞉ pp'lo
reuerſo fiebat ꝓphetia ad edificatiōꝫ tēpli aggei. c. i. aſcē
dite in mōtē. portate ligna ⁊ edificate domum ⁊ in fine
eiuſdē capi. hr̄ de h' ⁊ ingreſſi ſunt ⁊ faciebāt op⁹ i domo
dn̄i. e Renouatione ciuitatꝭ. aggei. i. nūqd tp̄s ē vt
habitetis i domib' laq̄atis ⁊c. f Obſeruātiā ſacēdo
talē. Agg. ij. Interroga ſacerdotes legē ⁊c. g Et inte
ritū regnoꝝ. Agg. ij. Subuertā ſoliū regnoꝝ ⁊ ꝯterā forti-
tudinē regni gentiū. Explicit ꝯliſcūꝙ expō iſti⁹ ꝓlogi

Poſtilla Nicolai de lyra ſup aggeū ꝓphetā icipit cum
additiōib' pauli epi burgen. ⁊ replicis mathie dorinck.
ordinis minorum.

Capitulum .I.

In anno ſc'do. Incipit ꝓphetia aggei q̄ diuidi
tur in duas ptes. ſ. in ꝓhemiū ⁊ tractatū q̄ in
cipit ibi. Hec dicit. In ꝓhemio vo ponit̄ prio
bui⁹ ꝓphetie tp̄s cū dr̄. In anno ſc'do darij re
gis. Scd'm Ioſephū. xi. libro antiq̄tatis iudaice iſte da
rius fuit filius hyſtaſpis. ⁊ fuit amicus zorobabel ⁊ fa-
uorabilis iudeis. vtꝫ. i. Eſdre. vi. ⁊ hoc maxime fuit vt di
cit ioſephus. q꞉ aſiq̄ꝫ ꝓmoueret ad regnū pſarū fecit vo
tum q̄ ſi ꝯtingeret eū ſic ꝓmoueri faceret tēplū in irl'm.
edificari. ⁊ ibi vaſa deferri. Scd'm vo ra. ſa. iſte dari⁹ fuit
fili⁹ aſſueri regis ⁊ heſter regine. ⁊ ſic fuit fauorabilis iu
deis rōne m̄ris ſue q̄
fuit iudea ⁊ iſtō ſc'do
dictū vr̄ mihi ꝓbabi
lius ſic declaraui dif
fuſius ſup primū ca-
pitulū libri heſter. tn̄
ſm vtrūq̄ꝫ dictū. Ag
ge⁹ ꝓphetauit p⁹ redi-
tū captiuitatis baby
lonice. q̄m vterq̄ꝫ ſi ta
mē duo fuerūt regna
uit poſt cyrum.

a In die vna men-
ſis. i. pria die illi⁹ mē
ſis. eo mō loquēdi q̄
dr̄ Gen. i. Et factū ē
veſpere ⁊ mane dies
vnus. i. prim⁹. ſecun-
do ponit̄ nomē ꝓphe
tecum dicitur.

b Factū ē vbū dn̄i
in manu aggei. i. ꝑ ip
ſum aggeū tanq̄ꝫ per
dei miniſtrū. Iſte em̄
eſt modus loquendi
hebreic⁹. pōt etiā di-
ci q̄ in h' exprimit̄ do
nū ꝓphetie datū ag-
geo ꝑ ſilitudinē doni
corpalis qḋ ponit̄ in
manu recipiētis. ter-
tio ponit̄ q̄b' ꝓpheta
uit cum dicitur.

c Ad zorobabel filiū ſalathiel. ⁊ ſic iſte zorobabel fuit
nepos ioachim. Mat. i. quē euilmeradach leuauit dē car
cere. ⁊ poſuit thronū eius ſup thronū regū q̄ erāt cū eo
in babylone. iiij. Reg. vlti.

d Ducem iuda. eo q̄ erat de tribu iuda.

e Et ad ieſum filiū ioſe. ſacer. mag. iſti em̄ duo erāt prī
cipaliores i pp'lo. ⁊ iō ꝓphetia aggei dr̄ eis facta princi-
paliter. ⁊ reliq̄ pp'lo ꝯſr̄. f Hec dicit. hic ꝯſr̄ incipit
tractat⁹. Circa qḋ ſciēdū q̄ pp'ls rediēs d' babylone ſtatiꝫ
fundeuit tēplū in irl'm. i. Eſdre. iij. ſꝫ ſtatim fuit ipeditus
a vicinis gētib'. ꝓpter qḋ dicebat nōdū aduenisſe tp̄us
reedificādi tēplū. ſi em̄ placeret dn̄o p tūc illa edificatio
tolleret ipedimēta. vt dicebat. ꝓpter qḋ fuit negligēs de
illa edificatiōe vſq̄ꝫ ad tp̄s darij regis in q̄ agge⁹ ſpūſā-
cto illuſtrat⁹ rephēdit eoꝝ negligētia exhortās ad tēpluꝫ
edificationem qḋ ꝯpletū fuit. vi. darij anno. i. Eſdre. vi.
Scd'm ioſephū vo anno eius. viij. q꞉ fuerūt diligentes
in opando. Sic igit̄ iſte tractat⁹ in duas ptes diuiditur
q꞉ primo arguit̄ ꝓcedens negligentia. ſc'do confortatur
ſequens diligentia capi. ſequenti. Prima in duas. q꞉ pri
mo ponitur arguitiōis actus. ſecundo eius effectus ibi.
Et audiuit. Circa primū dr̄. g Populus iſte dicit.
Nondū venit tp̄us. hoc dicebant ꝓpter impedimenta
ſupuenientia a deo ꝑmiſſa. vt dictū eſt. ſꝫ h' non valebat.
Deus em̄ aliq̄n ꝑmittit in ope ſibi placito impedimen-
ta occurrere, vt maius meritū habeat in maiori labore.
ideo ſubdit̄. h Nunqd tempus vobis eſt. vt habite
tis in domibus laqueatis. i. vt faciatis edificia curioſa

i Et domus iſta deſerta.q.d.nõ.qḋ ꝓbat p effectum. k Ponite corda vr̃a ſup vias vr̃as.i.cogitate de opibꝫ ꝓ vr̃is neceſſitatibꝫ.⁊ inuenietis defectũ notabilẽ ꝓpter opis tẽpli negligentiã vt hr̃.ĩ.io ſeqt̃. l Seminaſtis mł̃tũ.ſ.reſpectu fructus inde ſequẽtis ita ꝙ nõ habuiſtis cibũ ad ſufficientiã nec potũ.nec operimẽtũ

a Et q̃ merce.cõgregauit vt inde lucraret̃.

b Miſit eas ĩ ſacculũ ꝑtuſum.i.puũ.aut nullũ habuit inde lucrũ ꝓpter negligentiã edificãdi dñi templum ideo ꝯſit inducit ad hoc edificiũ dicens.

c Aſcẽdite ĩ mõtẽ.ſ.libani vbi erant ligna huic edificio apta.cetera patẽt in l̃ra ex dictis vſqꝫ ibi.

d Et vos feſtinatis vnuſquiſqꝫ in domum ſuã.i.cũ magna diligentia intẽditis vtilitatibꝫ vr̃is.⁊ q2 nõ valet talis diligentia ſine dei ꝓuidẽtia.ideo

e Propter (ſubdit.) hoc.i.ꝓpter nimiã diligentiã in operibus vr̃is.⁊ negligentiã in

f Super (diuinis.) vos ꝓ.ſũt celi ne.daro.ſufficientẽ ad terre fecũdationẽ.⁊ p cõſequẽs ĩpedita ſit terrenaſcẽtia.⁊ p ꝯñs homines ⁊ iumẽta ſufficiens nutrimẽtũ nõ hñtia.qḋ requirit̃ ad multiplicationẽ hoĩꝫ ⁊ iumentoꝝ.q2 ſemẽ coꝝ ẽ de ſupfluo alimẽti.vtus eñ nutritiua materiã miniſtrat generatiue.ij.de aĩa.

g Et ſup oẽm laborem manuũ.q2 hoĩeſ non pñt bñ laborare.niſi habeãt ſufficiẽs nutrimentum.

h Et audiuit.h̃ ꝯſit ponit̃ argumẽtiõis effectus.q2 ad vocẽ ꝓphe dux ꝓpl'i ⁊ ſacerdos magnus.⁊ ꝯſit toꝰ ꝓpl's ꝯceperũt volũtatẽ ⁊ ꝯſtantiã edificãdi domum dñi.⁊ ptꝫ l̃ra paucis exceptis q̃ diſcurrent̃. i Et dixit aggeꝰ nun.do. de nun.do.i.de nũero ꝓphaꝝ a deo miſſoꝝ

k Ego vobiſcũ ſuꝫ dicit dñs.paratꝰ vos auxiliari ĩ edificatiõe tẽpli. l Et ſuſti.do.ſpũ.i.volũtatẽ ⁊ ꝯſtantiã ad edificandum.

vias vr̃as.[l] Seminaſtis mł̃tũ ⁊ intuliſtis parũ.Comediſtis ⁊ nõ eſtis ſatiati.bibiſtis ⁊ ñ eſtꝭ ĩebriati.Operuiſtis vos ⁊ nõ eſtꝭ calefacti.[a] Et q̃ mercedes cõgregauit[b] miſit eas ĩ ſacculũ ꝑtuſum.Hec dicit dñs exercituũ.Ponite corda vr̃a ſup vias vr̃as.[c] Aſcẽdite ĩ montẽ.portate ligna.⁊ edificate domũ ⁊ acceptabilis m̃ erit.⁊ glĩficabor dic̃ dñs. Reſpexiſtis ad ãpliꝰ ⁊ ecce fcm̃ minꝰ.Et intuliſtis ĩ domũ.⁊ exufflaui illũ.Quã ob cãm dic̃ dñs exercituũ.Quia domꝰ mea deſerta ẽ.[d] ⁊ vos feſtinaſtꝭ vnuſquiſqꝫ ĩ domũ ſuã.[e] Propter h' ſup vos ꝓhibiti ſũt celi.ne darẽt rorẽ.⁊ terra ꝓhibita eſt ne daret germẽ ſuũ.Et vocaui ſiccitatẽ ſr̃ t̃rã ⁊ ſr̃ mõtes ⁊ ſup triticũ ⁊ ſup vinũ ⁊ ſup oleũ ⁊ q̃cũqꝫ ꝓfert humus.⁊ ſup hoĩes ⁊ ſup iumẽta[g] ⁊ ſup oẽm laborẽ manuũ.[h] Et audiuit zorobabel filiꝰ ſalathiel ⁊ ieſus filius ioſedech ſacerdos magnꝰ ⁊ oẽs reliq̃ ꝓpli vocẽ dĩ ſui ⁊ v̄ba aggei ꝓphe ſic̃ miſit eũ dñs deꝰ eoꝝ ad eos.⁊ timuit oĩs ꝓpl's a facie dñi.

Capitulum.II.

In die viceſima.Poſtqꝫ reprhẽſa ẽ ꝓpli negligẽtia hic ꝯſit ꝯfortat̃ eiꝰ ſequẽs diligẽtia.⁊ diuidit̃ ĩ duas ptes.q2 prio cõfortat̃ de opis ꝑfectu.ſcđo de xp̃i aduẽtu ibi.Nolite timere.Circa primũ ponit̃ primo cõtinuatio reſpectu p̃dicti.ſcđo executio ꝓpoſiti ibi.In

a In die.xx.⁊ quarta mẽ (ſeptimo.Circa primũ dicit̃.ſis ⁊c.imediate eñ p̃miſerat ꝓpheta.Et faciebãt opꝰ in domo dñi exercituũ dei ſui.⁊ nõ dixerat q̃ tpe inceperãt illũ opꝰ.ideo h' manifeſtat q̃tũ ad annũ cũ dr̃.In anno.ij.darij.⁊ q̃tũ ad mẽſam cũ dr̃. b In.vi.mẽſe.Et dicunt aliq̃ ꝙ iſte fuit menſ ſeptẽbris.q2 ſm̃ eos primꝰ mẽſis apđ hebreos ẽ aprilis.ſꝫ oñſum fuit Deũ.vij.et Exo.xij.ꝙ primꝰ menſis apđ heb.ẽ martiꝰ tñ aliq̃ñ ꝯcurrit cum aplı nr̃o.q2 faciũt mẽſes p lunatiões ⁊ ſm̃ h' iſte mẽſis erit auguſtus.q̃ ẽ ſextꝰ a marcio.ſꝫ q2.xxiiij.dies auguſti.nõ ẽ tps in q̃ ſolent edificia magna ĩchoari ſꝫ magis circa principiũ veris ⁊ adhuc minꝰ ẽ apta.xxiiij dies mẽſis ſeptẽbris ideo alr̃ dicũt ꝙ lꝫ martiꝰ ſit primꝰ mẽſis apud hebreos.ſm̃ ordinem feſtoꝝ p anni circulũ.tñ ſeptẽber ẽ primus ſm̃ ordinẽ negocioꝝ q2 primꝰ ſimplr̃ ſm̃ eos.eo ꝙ in ipſo fuit creatus mũdus ſic declaratũ fuit diffuſiꝰ.Deũ.vij.⁊ ſm̃ h' mẽſis.vi.h' accipit̃ februariꝰ cuiꝰ.xxiiij.dies ẽ in principio verꝭ q2 eſt tertia dies eiꝰ.

c In.vij.mẽſe.hic ꝯſit exequit̃ ꝓpoſitũ Circa qḋ prio ponit̃ tps cũ dr̃.In.vij.mẽſe.ſcđo ſubdit̃ ꝯfortatio apantiũ cũ dicit̃.

d Loq̃re ad zorobabel ⁊c.dirigẽdo prio ſermonẽ ad principales.⁊ ſcđo ad totũ po

e Quis ĩ vo (pulũ.) bis eſt derelictus.ſ.in vita.Qui vidit domũ iſtã.a ſalomone edificatã nũc tamen deſtructam. f In glã ſua prima.ſ.tẽpe ſedechie viuebant eñ adhuc aliq̃ reuerſi de captiuitate babylonica q̃ tpe ſedechie viderãt templũ a ſalomone edificatũ.añ q̃ deſtrueret̃ p nabuzardan.vt hr̃.i.Eſdre.iij.

Et dixit aggeꝰ nũciꝰ dñi.de nuncijs dñi ꝓpl'o dicens.[i] Ego vobiſcũ ſũ dic̃ dñs.[l] et ſuſcitauit dñs ſpm̃ zorobabel filij ſalathiel ducꝭ iuda ⁊ ſpm̃ ieſu filij ioſedech ſacerdotis magni ⁊ ſpm̃ reliq̃rũ de oĩ ꝓpl'o ⁊ ingreſſi ſũt et faciebãt opꝰ ĩ domo dñi exercituũ dei ſui. .II.

In die viceſima ⁊ q̃rta mẽſis[a] ĩ ſexto mẽſe ĩ ãno ſcđo darij regꝭ.[c] ĩ ſeptĩo mẽſe viceſima ⁊ pria mẽſis.factũ ẽ verbum dñi ĩ manu aggei ꝓphete dicẽs.[d] Loq̃re ad zorobabel filiũ ſalathiel ducẽ iuda.⁊ ad ieſũ filiũ ioſedech ſacerdotẽ magnuꝫ et ad reliq̃s ꝓpl'i dicẽs.[e] Q̃s in vob ẽ derelictꝰ q̃ vidit domũ iſtã[f] ĩ glã ſua pria.⁊ q̃d vos videtꝭ hãc nũc.[g] Nũq̃d nõ ita ẽ q̃ſi nõ ſit ĩ ocul' veſtris.[h] Et nũc ꝯfortare zorobabel dic̃ dñs ⁊ ꝯfortare ieſu fili ioſedech ſacerdos magne.⁊ ꝯfortare oĩs popul' t̃re dic̃ dñs exercituũ ⁊ facite q̃m ego vobiſcũ ſũ dic̃ dñs exercituũ.[i] Verbũ qḋ pepigi vobiſcũ[k] cũ egrederemi d' t̃ra egypti ⁊ ſpũs meꝰ erit ĩ medio vr̃m.[l] Nõ

g Nunq̃d nõ ita eſt q̃ſi nõ ſit.q.d.ſic.q2 redeũtes d' babylone ſtatĩ inceperũt reedificare templũ ſꝫ impediti ab aduerſarijs modicum fecerũt vſqꝫ ad ſcđm darij annum.ita ꝙ illud q̃ſi nihil erat ꝯputandum.

h Et nũc ꝯfortare zorobabel ⁊c.q.d.ꝓficietis in opere.mea aſſiſtentia. i Verbũ qḋ pe.vobiſcũ.i.cũ pr̃ibus veſtris k Cũ egre.de terra egypti.in ipſis.quia filij

periſtīt in pentibꝫ vtualiter ſeu originaliter, pmiſit eī ipſo aſſiſtere, dū tñ ſeruiret ei fideliter vt ʒ i Exo. ꝛ Deu. in pluribꝫ locꝭ. l Noli timere. hic ꝯſit ponit ipſi ꝯſolatio de aduētu xp̄i. ꝛ diuidit in duas ptes, qꝛ prīo ponit ꝯſolatio ppli de xp̄i aduētu. ſcdo ð mlͭtiplicatione terre fructuū ibi. In viceſima. Circa primū dr.

m Adhuc vnū modicū ꝛc. i. tpus breue reſpectu pcedētiū du n Et (ratiōis mōi. ego ꝯmouebo celum m aud fuit iplētū quā do ſtella noua i natiuitate criſti apparuit o Et terrā (Matt. q. ꝛ mare qð fuit iplētū p victoriā romanoꝝ ī oī terra ꝛ ī inſulis p Et mo. (mouebo. oēs gētes. ꝛ h fuit impletū imminēte criſti natiuitate. ꝓpter qð tūc exijt edictū a ceſare Auguſto vt deſcriberet vniuerſus orbis redact⁹ ſub dnīo romani imparatoris p ꝓpter qð ibāt ſingli ad ciuitatē ſuā, ꝛ tūc xp̄s fuit nat⁹ Luc. ij. ideo q Et ve. de (ſubdit. ſide. cun. gen. i. xp̄s p ſalute oīm gētiū mittendus.

lite timere, qꝛ hec dicit dn̄s exercituū. Adhuc vnū modicū ē ꝛ ego ꝯmouebo celū ꝛ trā ꝛ mare ꝛ aridā. Et mouebo oēs gētes ꝛ veniet deſiderat⁹ cūctꝭ gētibꝫ. Et iplebo domū iſtā glā, dicit dn̄s exercituū. Meū ē argētū ꝛ meū ē aurū, dicit dn̄s exercituū. Magna erit glia dom⁹ iſti⁹ nouiſſime, pl⁹ ꝙ prīe, dicit dn̄s exercituū. Et ī loco iſto dabo pacem, dicit dn̄s exercituū. In viceſima ꝛ qrta noni mēſis ī āno ſcdo darij regꝭ factū ē vbū dn̄i ad aggeū ꝓpham dicēs. Hec dicit dn̄s exercituū. Interroga ſacerdotes legē dicēs. Si tulerit hō

r Et imple. do. glo. iſtā, qꝛ in tēplo ꝓ zorobabel redificato xp̄s fuit a mrē oblat⁹. ꝛ ibi pluries pdicauit. ꝛ mlͭta miracula fecit. Et qbꝫ dom⁹ illa fuit ſūme glificata. Et huic dicto concordat expoſitio rabbi Raq ba de q̄ dr in libro cahedrin q̄ apud hebreos autēticus ē ꝙ ſic exponebat paſſum iſtū. Adhuc vnū modicū ē. ſ. regni vēturi iſrl' poſt deſtructionē prīe dom⁹ ꝛ p⁹ illud regnū. Cōmouebo celū ꝛ terrā. ꝛ mouebo oēs gētes et veniet meſſias, qꝛ p⁹ paucos reges de genere machabeoꝝ xp̄s venit tpe herodis. oībꝫ terris ſub dn̄io romani ipatoris redactꝭ. Johēs eīn hircan⁹ ſymonis machabei filius ipoſuit ſibi dyadema regū. ꝛ durauit illō regnū vſqꝫ ad herodē. q̄ fuit alienigena, put diffuſe declarat ī ſcolaſtica hiſto. s Meū ē argē. ꝛ meū ē aurū. q. d. vobis puidebo de expēſis p edificio dom⁹ mee. t Magna erit glā dom⁹ iſti⁹ nouiſſime. quā incepiſtis redificare. v Plus ꝙ prie. p ſalomonē edificate. iſta ſcd'o glā maior nō pōt intelligi de edificijs nec de ornamētis ſeu diuitijs. iſta eīn medica fuerūt in ſcda domo reſpcū prime. archa eīn teſtamēti de q̄ ſūme glīabant iudei fuit ī prīa ꝛ nō in ſcda. ſm catholicos ꝛ hebreos. ꝛ iō in nullo pōt dici glā dom⁹ ſcde maior glā dom⁹ prime niſi ex pn̄tia xp̄i vt pdictū ē. q̄ ē ſctūſſanctoꝝ Daniel. ix. x Et in loco iſto dabo pacē. vn̄ nato xp̄o angeli cātauerūt Glia in altiſſimis deo ꝛ in terra pax ꝛc. Luc. ij. Rñdēt tñ aliq hebrei ad hoc ꝙ iſta maior glā intelligit de annis. qꝛ iſta ſcda durauit. cccc xx. prīa vo. cccc x. ſꝫ h nō valet, qꝛ ſi ꝯputant anni p tpa regū ab anno in q̄ ſalomō ꝯſumauit tēplū vſqꝫ ad deſtructionē ei⁹ p nabuſardā inueniūtur anni. cccc xxij. et ſic prīa dom⁹ plus durauit ꝙ ſcda ꝛ nobꝫ annis. Deductionē aūt hui⁹ omitto. ꝓpter plixitatē. ꝛ qꝛ pōt faciliter videri diſcurrēdo p tertiū ꝛ qrtū regū. Et rū ad annos in

ter medios regū iuda. Preterea dato ꝙ ſcda domus durāſſet plus ꝙ prima p decē annos vt iſti dicūt. iſta tamē gloria q̄ſi nulla eſſet repuiāda, max. me qꝛ p plur. s ānos iſta domos fuit viliſicata tpe antiochi q̄ poſuit ibi abominandū idolū. vt hr̄ i. Mach. Et iō alij exponūt de tēplo p rege meſſiā edificādo quē iudei expectant venturū ſꝫ patet falſū p h̄ q̄ hic dicit.

carnē ſctificatā ī ora veſtimēti ſui, ꝛ tetigerit ð ſūmitate ei⁹ panē aut pulmētū. aut vinū aut oleū aut oēm cibū, nūqd ſctificabit. Reſpōdētes āt ſacerdotes dixerūt Nō. Et dixit agge⁹. Si tetigerit pollut⁹ i aīa ex oībꝫ his, nūqd ꝯtamiābit. ꝛ rn̄derūt ſacerdotes ꝛ dixerūt. Cōtamiabit. Et rn̄dit agge⁹ ꝛ dixit. Sic ppl's iſte ꝛ ſic gēs iſta añ faciē meā dicit dn̄s, ꝛ ſic oē op⁹ manuū eoꝝ ꝛ oīa q̄ obtulerit ibi cōtamiata erit. Et nūc pōite corda veſtra a die hac ꝛ ſupra añqꝫ pōeret lapꝭ ſr lapidē ī tēplo dn̄i cū accederet ad acuū viginti modioꝝ

Et implebo domum iſtā glā. Et q̄ ptꝫ ꝙ ꝓpheta loqbat de domo que edificabat et quā digito oñdebat. Sꝫ ꝙ p h qð ſubditur. Iſti⁹ dom⁹ nouiſſie Et q̄ ptꝫ ꝙ nō ē alia tertia dom⁹ materialis expectāda. Et hoc manifeſte oñdit prīmus aduēt⁹ xp̄i ꝯpletus. q̄ ꝓphetat h vētu rus domo illa ſtante. ꝛ eū ſua pn̄tia glificaturus. Ipa aūt deſtructa fuit p romāos iā diu ē ſcꝫ āno. xlij. p⁹ paſſionem chriſti.

y In viceſima. hic ꝯſit ponit ppli conſolatio de multiplicatione fructuū terre. Et diuidit in duas ptes. qꝛ primo oñdit multiplicationē fructuū. ſcdo redit ad denūciandū xp̄i aduētū ibi. Et factū ē. Prima in duas qꝛ primo quedā parabola ponit. ſcdo ad ꝓpoſitū applicat ibi. Et rn̄dit. Circa primum ponit primo tempus determinatū cum dr. In viceſima ꝛ quarta ꝛc. ſcdo ſubditur pabola p modum interrogationis cum dicitur. z Interroga ſacerdotes legē quia ex officio tenentur ſcire eam.

a Si tu. hō car. ſanctificatam. ꝙ ptꝫ lr̄a. ꝛ ſubdit rn̄ſio. Dixerūt nō. ꝛ ſubdit ſcda queſtio de oppoſito cū dicit.

b Si teti. pollu. in aīa. i. qui incurrit pollutionem ex tactu mortui vel aliud hmōi. ꝛ ſubdit reſponſio.

c Cōtaminabitur. Nō vero quare pannus ex tactu carnis ſanctificate ſanctificatus p tactum ſuum non ſanctificat aliud ad cibum vel potum ptinens. ꝛ tamen homo pollutus ex tactu rei immūde polluit illud pōt cauſa duplex aſſignari. Una eſt qꝛ facilius eſt deſtruere ꝙ cōſtruere. ita facilius eſt polluere ꝙ ſanctificare. Alia. qꝛ homo eſt magis ſuſceptiuus ſanctificationis ꝛ pollutionis ꝙ res inanimata. que non eſt ſuſceptiua vicij ꝛ virtutis ſicut homo. ꝓpter qð homo pollutus modo pdicto magis polluit aliud tactu ſuo ꝙ pannus ſanctificatus aliā ſanctificet.

d Et rn̄dit. Hic applicatur ad ꝓpoſitū cū dicitur.
e Sic populus iſte. qui eſt vitiis ꝛ vicij ſuſceptiuus.
f Ante faciem meam. pollutus reputatur vſqꝫ quo templum edificetur.
g Et oīa que obtulerit mihi. extra locum templi.
h Cōtaminata erūt qð ſtatim declarat p effectū cum dicit. Et nunc ponite corda veſtra ꝛc. i. diligenter conſiderate tempus precedens inchoationem edificationis templi. k Cum accederetis ad aceruum. ſcilicet ſe getum. l Viginti modiorum. id eſt que fm

humanã autẽ eſtimationem deberent facere .xx. modios. et faciebãt tm̃ .x. ⁊ ita de vinis in torculari. m Percuſſi vos vẽto vrẽte ⁊c̃. i. immiſi peſtilẽtias ꝑ magna pte vaſtantes vel impediẽtes terrenaſcẽtia. ⁊ iſte ſunt diuine ire ꝯ ꝑpl'm ſigna. n Ponite corda vr̃a ⁊c̃. ⁊ ſubditur

A die q̃ fundamenta iacta ſunt tẽpli dñi Circa qđ ſciẽdũ ꝙ redeũtes de babylone ſtatim fundauerũt tẽplũ vt .ſ. dictũ ẽ. ſꝫ ꝓpter impediẽtes opꝰ fuit intermiſſũ vſqꝫ ad ſcdm̃ darij annũ. Et iõ cũ dr̃ h̃. A die q̃ fundamẽta iacta ſũt tẽpli dñi nõ ẽ intelligendũ de fundamẽtis interiorib' ⁊ p̃mis q̃ iã ãn facta fuerãt. ſed dicunť hic fundamẽta illa q. ſ. p̃m' edificata prio poſita fuerũt q̃ reſpcũ ſupior' ptium hẽbãt rõem fun o Poni (damenti. te ſup cor vr̃m. ſ. attẽdite diligẽter mutatõnẽ terrenaſcentium. p Nũquid iã ſemẽ in germie eſt. ita ꝙ ſi põt videri ſequẽs fertilitas vel ſterilitas. ⁊ idẽ de fructu arbor'. q Et die iſta. i. a die reſumptiõis edificij tẽpli opando in templi muro. qđ fuit mẽſe .ix. tñ antea .xxiiij. die mẽſis .vi. opari cepãt materiã ꝑparando. vt dictũ ẽ in prin. hui' capitli. r Bñdicã. i. multiplicabo fruct' terre. q. d. h̃ erit vobis ſignũ manifeſtũ acceptatiõis mee. s Et factũ ẽ. hic vltimo redit ꝓpħe ad denũciandũ xp̃i aduẽtũ qđ ẽ. eť principale ꝓpoſitũ. q̃ ſic dĩc ra. ſa. vniuerſi ꝓpħe nõ ſũt locuti niſi ad dies meſſie. qđ eſt intelligendũ de principali intentione. ſicut plen' fuit dictũ in principio Eſa. ⁊ Hieremie. Primo igiť ponuť tp̃s hui' reuelatiõis cũ dicať. s In viceſima ⁊ q̃rta menſis. Scđo explicať reuelatõ cum dr̃. t Loq̃re ad zorobabel. q̃ de ipſo erat xp̃s naſciturus ſm carnẽ. v Ego mouebo celũ pit ⁊ terrã exponať ſicut ſupra. x Et ſubuertã ſoliũ regnor'. ſub ſciẽdo regno romanor'. ⁊ q̃ tũc venit xp̃s vt .ſ. dictũ eſt iõ ſubdiť. y In die illo. i. tpe grẽ qđ dr̃ dies. Ad Ro. xiij. ca. Nox pceſſit dies aũt appropinquit. Aſſumã te zorobabel. Ra. ſa. exponit hoc ad lr̃am de ipſo zorobabel Et cũ ſubdiť. Et ponã te q̃ſi ſignaculũ. h̃ dr̃ ſm ipm̃ ꝯ illo qđ de iechonia auo ipſius dr̃. Hiere. xxij. Viuo ego dicit dñs q̃ ſi fuerit iechonias filius ioachim regis iuda q̃ſi anulus in manu dextera mea. inde euellã. Hic aũt accipiť ſignaculũ ꝑ anulo. q̃ antiq' ſignabanť lr̃a principũ anulis ſuis. et hr̃ Heſter. viij. Eſt igiť ſenſus ſm ra. ſal. ꝙ ſic Iechonias fuit a deo repulſus ꝓpter eius maliciam. Sic zorobabel nepos eius a deo acceptus ꝓpter ſuã iuſticiã Quia te elegi ſcꝫ ad opus reedificatiõis tẽpli. Sꝫ hec expoſitio nõ videt ꝯueniẽs. q̃ illud qđ pmittiť. Ecce ego mouebo celũ piter ⁊ terrã ⁊c̃. ab oib' doctorib' latinis ⁊ hebraicis exponiť de mutatiõe regnor' longe poſt temp' zorobabel. vñ ⁊ ipẽ Ra. ſa. exponit hoc de terminatiõe regni grecor'. qđ ꝑ longũ tp̃s fuit poſt tp̃s zorobabel. ⁊ idõ qđ imediate ſubdiť. In die illo dicit dñs exercituũ aſſu. te zoro. non videtur conuenienter exponi de ipſo in pſona ꝓpria. ſed de xp̃o. vt dictũ eſt. qui deſignať hoc nomine zorobabel. eo ꝙ deſcẽdit ab eo ſm carnem. ⁊ in eo fuit figuratus ſicut Hiere. xxx. noiatur dauid vbi dr̃. Seruient dño deo ſuo ⁊ dauid regi ſuo. ⁊ ſ iſr Oſee .iij. Reuertẽtur filij iſrl ⁊ querent dominũ deum ſuũ ⁊ dauid regẽ ſuũ. ſicut ibidem plenius fuit declaratũ. Dicit ergo. a Aſſumã te zorobabel. q̃ humana natura xp̃i aſſumpta fuit a verbo diuino in vnitate perſone. b Fili ſalathiel. xp̃s enĩ ſm carnem dicť filius ſalathiel ſicut ⁊ dauid ⁊ alior' in genealogia chriſti poſi c Serue me' (tor. ſm humanam naturam in qua minor eſt d Et ponaꝫ (patre. te quaſi ſignaculũ. i. ſignũ federis inter deum ⁊ genuſ humanũ ꝓpter qđ ſanctus Symeon dixit de eo Luc. ij. Ecce poſitus eſt hic in ruinam ⁊ reſurrectionem multorũ in iſrl. ⁊ in ſignũ cui cõtradiceť ſcꝫ a ſacerdotib' ⁊ ſcribis. e Quia te elegi ad opus redemptionis humane. Dicit dominus exercituum qui eſt ipſa veritas ⁊ viuit et regnat in ſecula ſeculorum Amen.

⁊ fieret decẽ ⁊ intraret ad torcular vt exprimeret q̃nq̃ginta lagenas ⁊ fiebãt viginti[m] Percuſſi vos vento vrẽte ⁊ aurugie et grandie oĩa opa manuũ vr̃ar'. ⁊ nõ fuit i vob q̃ reuerteret ad me dic dñs[n] Ponite corda veſtra ex die iſta ⁊ i futurũ a die viceſia ⁊ q̃rta noni mẽſis. a die q̃ fundamenta iacta ſt tẽpli dñi[o] ponite ſt cor vr̃m.[p] Nũ qđ iã ſemẽ in germie ẽ. ⁊ adhuc vinea et ſic' ⁊ malogn̄atũ et lignuꝫ oliue non floruit.[q] Ex die iſta[r] bñdicã[s] Et factũ ẽ verbum dñi ſcđo ad aggeũ[t] i viceſima ⁊ q̃rta menſis dicens[t] Loq̃re ad zorobabel ducẽ iuda dicẽs.[v] Ego mouebo celũ pit ⁊ terrã.[x] ⁊ ſubuertã ſoliũ regnor' ⁊ ꝯterã fortitudinẽ regni gentium Et ſubuertã q̃driga ⁊ aſcenſorẽ eius. et deſcẽdent equi ⁊ aſcenſores eor'. vir i gladio fratris ſui[y] In die illo dicit dominus exercituũ.[a] aſſumã te zorobabel fili' ſalathiel.[c] ſerue meus dicit dñs.[d] ⁊ ponam te quaſi ſignaculum.[e] quia te elegi dicit dominus exercituum.

Explicit Aggeus ꝓpħa

In cap. ij. Aggei vbi dr̃ in poſtilla. Ideo aliter dõm ꝙ licet martius ſit primus menſis. Additio.

Apud hebreos non ſolũ eſt vnũ principiũ anni ſꝫ plura. Primus enĩ menſis ſm ordinem feſtor' ẽ menſis nouarũ frugũ qđ ſemꝑ eſt circa equinoctium vernale in quo tempe exiuerũt de egypto. Aliud menſis primus eſt ſm ꝯputatiõem iubilei ⁊ eſt menſis ſeptimus a pdicto primo menſe. ⁊ iſte cõueniẽter ẽ circa equinoctiũ autũnale. Rõ autem diuerſitatis hor' principiorũ declarať. ſ. in additione ſup Exo. ca. xij.

In eodem cap. vbi dicitur in poſtilla. Et ego mouebo celum. Additio.

Quod dr̃ hic. Mouebo celum ⁊ terram ⁊c̃. poteſt etiam intelligi de terremotu magno qui ſm Ioſephum tempe herodis ſub quo natus eſt dominus contigit. et quia cum terra mouetur totum mundũ eſtimant hoies moueri. iõ dicit. Mouebo celum ⁊c̃.

In eodem cap. vbi dicitur in poſtilla. Meum eſt argentum ⁊ meum eſt aurum. Additio.

Per h̃ ꝙ dr̃. Meũ ẽ argẽtũ ⁊c̃. intelligiť ꝙ maioritas glie ſcđi tẽpli nõ ẽ accipiẽda ſm diuitias tpales. ſꝫ q̃ pdixerat imediate. Implebo domũ iſtã gla. ne forte aliq̃s intelligeret eſſe dictũ de gla diuitiar'. iõ ſubdit. Meũ eſt argentũ ⁊ meũ eſt aurũ ⁊c̃. eo modo q̃ pˢ. dicit. Non in ſacrificijs tuis arguã te ⁊c̃. Mee enĩ ſunt omnes beſtie ſiluarũ ⁊c̃. q. d. nõ eſt intelligẽda hec gloria de multitudine diuitiarũ. q̃ talem glãm nõ reputo nec requiro. q̃ meum eſt argentum.

In eodem ca. vbi dr̃ in poſtil. Alia. q̃ hõ eſt mag' ſuſceptiuus ſanctificationis ⁊ pollutionis. Additio.

Sicut pannus ſanctificat⁹ nō ſanctificat ex tactu ſuo id qđ tāgit. ita nec hō ſanctificat⁹ ſolo tactu ſanctificat illud qđ tāgit. Unī hec rō ſcđa poſtillatoris nō videt valere. nec etiā ad intētū ꝓphete ptinere videt. Intēdit eīn ꝓpha ex rñſionibꝰ ſacerdotū oſtendere ꝓpſo. ꝙ licet facerēt aliq̄ bona ex genere. tn̄ eꝗ ipi nō erāt boni ꝙ ſua opa nō debebāt ceſeri bona. ſic ꝑ primā rñſionem ſacerdotes dixerūt ꝙ caro ſctificata tangens aliquē cibū non ſctificabat eū. ⁊ nō ſolū ñ debebāt ceſeri bona ſed poti⁹ mala īꝗtū ipi erāt mali. qđ ptꝫ ꝑ ſecundā rñſione ſacerdotū vbi dixerūt. Si tetigerit pollutus ⁊c̄. ⁊ ideo ꝓpha applicās reſponſiones ſacerdotū ad ſuū ꝓpoſitū dicit. Sic ppl's iſte ⁊c̄. vſq; ibi. Et oīa q̄ obtulerit mihi ꝯtaminata erūt. q. d. Sicut hō pollut⁹ tangēs rē mūdā cōtaminat eā. ſic q2 ppl's iſte pollut⁹ eſt iō oīne op⁹ manuū eoꝝ ⁊ oīa q̄ obtulerūt ꝯtaminata erūt. cui⁹ ꝯtrariū ipſi putabant. ſ. ꝙ ex tactu bonoꝝ ſeu ſanctaꝝ rex ſanctificabant. qđ excludit ꝑ primā rñſione ſacerdotū.

Incipit prologus in zachariam prophetam.

Secūdo āno darij regī medoꝝ aggeū ⁊ zachariā ꝓphetaſ ſe lectiones eoꝝundē declarant. Sꝫ hac de cā aggeuſ zacharie ī ordine ꝓphetaꝝ p̄lat⁹ eſſe videt: ꝙ eū duobus menſibꝰ vt p̄dictoꝝ lectiones oñdūt. ī ꝓphetia p̄ceſſiſſe inuenit: ⁊ ad reparationē tēpli p̄cepto dei ꝑplm animaſſe: vt eſdras refert dicēſ. In ſcđo āno darij regis pſaꝝ ꝓphauerūt agge⁹ ⁊ zachariaſ fili⁹ addo ꝓphe ſup iudeos q̄ erāt ī iuda et hierlm: ſup iſrl' in noīe dei ſup eoſ. Tūc ſurrexerūt zorobabel fili⁹ ſalathiel: ⁊ ieſuſ fili⁹ ioſedech et principes ei⁹: inchoauerūtq; edificare domū dei q̄ eſt ī hieruſalem. Quibꝰ cū adeſſent ꝓphete: exhortatōe ſua adiuuerunt eos. Nā et ꝑplm iſrl' ab imitatōe paternoꝝ delictoꝝ ꝑ ſuā admonitionem idem ꝓpheta cupiēs reuocare: verbis lectione cōꝓhenſis vſus eſt. Vidi nocte: ⁊ ecce vir aſcenderat ſup equum rubeum ⁊c̄. Vidit ꝓpheta viruꝫ equo rubeo ſedentē: ⁊ ſtantē: in medio myrteti vmbroſi cuius viſionis hec ſolutio eſt. Vir aſcendens equum rubeum: licet angelus intelligatur: tamē quia predicti coloris equum conſcendere viſus eſt: vindictaꝫ ſanguinis ī eā gētē ſignificat afferendā: q̄ populū iſrael in captiuitatem redegerat

Replica.

i In. c. ij. aggei poſtil. reddit rōes q̄re ſctificatū ex tactu ſacre rei nō ſanctificat vlteri⁹. ſꝫ pollutū ex tactu rei pollute pollult vlteri⁹. prima q2 facilius eſt deſtruere q̄ꝫ ꝯſtruere. ſcđa q2 hō pl⁹ ē ſuſceptiu⁹ ſctificatōis ⁊ pollutōis q̄ꝫ res inanimata. Cōtra quā rōeꝫ obijcit burg. q̄ſi ñ voluiſſet ītelligere poſtil. putās ꝙ voluit dicere hoīeꝫ ſctificatū ſolo tactu ſctificare ſic pollut⁹ ſolo tactu polluit. ſꝫ h̄ nō dicit vt ptꝫ. ſꝫ ſolū compat pollutionē aīate rei ad ſctificatōeꝫ rei inaīate. Iō in lr̄a ī q̄ſtione d̄ ſctificatōe fit mētio d̄ rebꝰ inaīatis. q2 dr̄. Si quis pollut⁹ in aīa. talis eīn pollutio eſt formal'r in aīa. iō magis ꝯtagioſa. In rebꝰ aūt inaīatis nō eſt formal'r illa pollutio vel ſanctificatio. ſꝫ ſolū ex legis dictamine. in rebꝰ aūt ratōnalibꝰ animatis ex legis obſeruantia.

Incipit expoſitio ꝓlogi ſm̄ britonē ī zachariā ꝓphaꝫ.

c Secundo anno darij ⁊c̄. Iſte ꝓlogus duas habet partes principales. in quaꝝ prima tangūt quedā aggeo ⁊ zacharie cōmunia. in ſcđa tangūt quedā zacharie ⁊ ei⁹ ꝓphetie ſpēalia. ibi Nā ⁊ populū iſrael. Item in prima parte tangunt tria. primo tangit temp⁹ ꝓphetationis iſtoꝝ ꝓphetaꝝ cū dicitur. Anno ſecūdo darij ⁊c̄. Secūdo tangit ordo ꝓphetationū. ibi. Sed hac de cauſa ⁊c̄. vbi dicit ꝙ agge⁹ p̄ceſſit zachariā duobus menſibuſ. Tertio tangit intentio ꝓphetantium. ibi. Ad reſtaurationē etiā templi. Item in ſecunda parte principali in qua tangunt q̄ zacharie et eius ꝓphetie ſunt ſpecialia tria notant. primū eſt ꝓphetie intentio. ibi. Nā ⁊ ꝑplm ⁊c̄. vbi dicit ꝙ intendebat reuocare ꝑplm ab imitatione ſceleꝝ paternoꝝ. ſecūdo tangitur ꝑpli conſolatio. ibi. Vidit ꝓpheta vir ⁊c̄. tertio tāgit dubiū cui⁹ in ꝓphetia ſequit expoſitio. ibi. Sꝫ hāc viſionē ⁊c̄. Itē in illa ꝑticula in qua notat cōſolatio tria tangunt. Primū ē cōſolatoria viſio. cū dr̄. Vidit ꝓpheta ⁊c̄. ſecūdū eſt viſionis ſolutō. ibi. Cui⁹ viſionis hec ſolutio eſt. Tertiū eſt ſolutōis ꝯfirmatio. ibi Naꝫ ⁊ Yſaias ⁊c̄. Sic patet diuiſio ⁊ ꝯtinentia iſtius ꝓlogi. Dicit igitur.

a Anno ſecundo. q̄ fuit quadrageſimuſ a primo anno cyri.

b Darij. hyſtaſpis. vñ glo. Ꝓ q. xxx. annis regnauit in perſiſ interfecto apud maſſagetas a tomyra regina maſſagetarū. cambiſes filius cyri maioꝝ ſucceſſit in regnū. qui expletꝭ octo annis duos magos fratres habuit ſucceſſoreſ. quibꝰ occiſis a populo darius fili⁹ hyſtaſpis rex perſaꝝ cōſtitutus eſt cui⁹ regni anno ſcđo fact⁹ eſt ſermo dñi ad zachariā filium barachie filij addo ꝓphaꝫ. Ergo a primo āno cyri vſq; ad ſecundū annū darij ſupputant anni. xl. ⁊c̄.

c Lectōes eorundē Aggei. i. a. ⁊ zacharie. i. a. vñ agge⁹ p̄ceſſit duobꝰ mēſibꝰ i ꝓphetādo. Vñ ī principio aggei dicit. Menſe. vi. in principio zach. dr̄. Menſe. viij.

d Eſdras refert. i. Eſdre. v. In anno ſecūdo. Illud accipit d̄. i. Eſdre. v. vbi dr̄. Prophetauerūt agge⁹ ꝓpheta ⁊ zacharias fili⁹ addo ꝓphetātes ad iudeos q̄ erāt ī iudea ⁊ hirlm ī noīe dei iſrl'. tūc ſurrexerūt zorobabel fili⁹ ſalathiel ⁊ ioſue fili⁹ ioſedech ⁊ ceperūt edificare tēpluꝫ dei in hirlm ⁊ ꝓphete cum eis adiuuātes eos.

e Verbis lectione cōꝓhenſis Aggei. i. que vba ſubiungūt hic cū dicit. f Vidi nocte ⁊ ecce vir aſcenderat. ille vir angel⁹ fuit apparēs in ſpecie viri inſidentiſ in equo rubeo. ex q̄ patet ꝙ viſio fuit imaginaria. vide glo. marginalē que exponit totam autoritatem.

g In medio myrteti. Hic myrtetū dicit loc⁹ in q̄ creſcunt myrti. eſt aūt myrtus ſpecies arboris in qua dicit Iſid. in. xvij. ethi. Myrt⁹ a mare dicta eo ꝙ magis littoria arbor ſit. Virgil⁹. Et amātes littora myrti. Hinc eſt ꝙ a grecis myrtene dicit. Medicoꝝ aūt libri hāc arborem aptā ſcribūt mulieꝝ neceſſitatibꝰ plurimus. Item ī gloſa Iſa. xli. dr̄ ſic. Myrt⁹ arbor aromatica imputribil' veſſa mēbra ꝯſolidat ⁊ reparat. Myſtice. ꝑ myrtū ſignāt ꝓphete. ⁊ alij qui odore virtutuꝫ ⁊ ſpirituali gaudio ſūt reſperſi inter quos quaſi eos conſolans dicitur ſtare angelus.

h In eam gentē. i. aſſirios ⁊ chaldeos ⁊ alias natōes que afflixerant iudeos. vt patet Zach. ix.